

ACC. N:R M. 11803:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf. 73.

1. Som föregångs man kan man sätta en tysk vid namn Carl Foysack född 1815 och innehavare av Remmarlövsgård åren 1847-1856 han satte under dessa år igång med mörkling av sin mark, o när verkan därav visade sig följde de andra jordbrukarna hans exempel. Den förste som skaffade sig radsåningsmaskin var en kommunalordf. Ola Larsson, han var infödd församlingsbo, ~~den~~ maskinen sådde endast 4 rader nu har var o en sin såmaskin som sår vardera 6 rader, tiden är bråd nu.

3. ~~En~~ ^{En} 1890 tillträdande folkskollärare, som var intresserad för trädgårdsodling, verkade för en uppräckning och omdaning av fruktodlingen genom omplantering och omympning med bättre fruktsorter, han satte även i gång med lök o tobaksodling, men ehuru dessa odlingar slogo väl ut hade de inte någon lång varaktighet, väl mest beroende på att dessa grödor kräva mycken manuell arbetskraft, och sådan i synnerhet van inte fanns här.

4. För speciellt vår kommun kan man inte säga att stadens uppväxande har haft någon betydelse, åtminstone av ekonomisk natur såsom ^{är} ~~fabriksgivare~~, avståndet var kanske något långt från början innan cykelkom i bruk, vilket gjorde att då ett par gamla folk dog, barnen i flesta fall inte ville överta husen, vilka mestadels lågo på ofri grund och

ACC. N:R M. 11803:2,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

voro i dåligt skick, så blevo husen det ena efter det andra sålda till nedr-

till nedrivning o barnen flyttade bort till städer eller andra plat-
ser med bättre arbetstillgång o försörjningsmöjligheter, denna av-
flyttningar drivits så långt att nu inte mera än två hus kvarstår
där man kan säga att de utgöra enbart bostadshus för arbetstagare.

5. På grund av närheten till samhälle vilket började med järnvägens
tillkomst i slutet på 50 talet, och sedan under de senaste 60 åren
gått från munisipal-köping till stad, körde alla dit minst en gång
i veckan för att sälja småprodukter såsom ägg o smör o på sommaren
bär, äpplen o plommon m. m. o för att göra sina inköp av förnödenheter.
Som följd av dessa täta besök i samhället utvecklades närmare bekant-
skap o vänskap mellan lantbefolkningen o städernas hädlande o hant-
verkare, som i många fall gav till resultat att gilleslag mellan stad
o lantbefolkningen kom till stånd, med åtminstone på landet enkla
men närande anrättningar, som kunde leda till att stadsborna, som
nog kände sig lite överlägsna i fråga om dietiska omväxlingar, till
sådana yttranden, som idag ska vi ut på landet o få brunabönor o
stekt fläsk och sviskonasoppa, detta var nog inte alltid stående

ACC. N:R M. 11803:3,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3
rätter men förekom säkert rätt ofta. Anrättningarna berodde mycket på bjudningssättet, o förestående stämde nog mest överens med om man på lördagen träffats i staden o sagt, kom o hälsa på oss i morgon, andra sätt att bjuda var att skicka lilledrängen med muntligt bud, då var det i regel bjudning på kaffe kl. 3 em. sen blev det något som kallades sexa vilken bestod av en en enkel soupe med flytande tillbehör, sedan blev det tobaksrökning av dels cigarrer dels långa tobakspipor som stoppades med "ärligt o gott" en den enda tobakssort man såg på den tiden. Så sysselsatte sig männen med att dricka toddy o spela kort, damerna mest satt o pratade. Skulle det åter bli riktigt gille, särskilda födelsedagar eller andra tilldragelser som skulle firas, då fick störste drängen rida omkring i byn med skrivna bjudningar, detta var för många en sträng dag o det kunde hända att hästen kom först hem o ryttaren stannat någon stans på vägen utmattad av den förplägnad han fått på sin rundvandring, förplägnaden bestod i regel av en sup o en sockerbit, som på varse ställe serverades ho-
nompå hästryggen.

ACC. N:R M. 11803: 4

FOLKLIVS-
ARKIVET

LUND

6. Förändringar isättet att värdera o handskas med kontanter är mycket storberoende på svårighetsgraden att anskaffa dem. Om man tänker på utgångsläget 90 talet då fick folk vända kovan på rätt sätt, man såg då folk isynnerhet äldre, som varit med om kanske än svårare tider, med viss varsamhet samla sina slantar, Om vi barn någon gång fick något öre var det alltid åtföljt av en maning att ta vara på de Dennarespekt för värdet o den sparsamhetstanke som då rådde har hos de allra flesta omvandlats till respektlöshet och nonchalans mot penningar, detta oftast med motiveringen att jag inte har anledning spara för samhället måste underhålla mig när jag själv inte kan mer.

7. ^lArb^löningar inatura började försvinna alltmer först på 1920 talet då mera akordsarbete och timlön kom till användning. naturabetalning^{en} har visserligen varit betydligt mera tidigare, nu var det mest mat o husrum för de ogifta samt den sk. staten för de gifta lantarbetarna, tidigare före min tid ingick i lönen skodon o kläder, o även åtminstone åt flickorna i form av hemutrustning av hemmavävt blågarns tyg. (Blågarnstyg=läred=lärft var tillverkat av blår=en andra sortering av lin.

8. Den första handelsboden i byn vilken är den enda och ännu finns kvar, började nog redan på 1870 talet av en då i byn verksam smed som hette Johan Lövgren. Någon sådan omfattning hade den affären o har inte heller sedan fått, att den kunnat inverka på varken levnadsvanor eller varutyper utan mest tjänstgjort för tillfällighetsköp.

9. Byastämma har inte före kommit i den tid jag genom hörsägnen kunna atgå tillbaka till och några byahandlingar har inte bevarats. Inom kommunen finns två st. byahorn i privat ägo, men om dessa använts här har jag inte kunnat få reda på, men jag vet att för många år sedan, minst i början på 1800, här funnits väktare i byn o man skulle då kunna tänka sig att det ena varit väktarehorn o det andra byahorn.

10. Äldermansinstitutionen har återupptagits från 1920, anledningen till återupplivningen var att få något organ att omhänderta o förvalta en befintlig allmänning. Handlingar hos äldermannalaget utgöres av en bya karta, utvisande allmänningen o de fastigheter, som ha del i densamma samt en beskrivning på den.

11. De första föreningarna, som bildades på slutet av 1880 talet och var andelsmejeriföreningarna som sedan vuxit ut till att nu omfatta

ACC. N:R M. 11803:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

samtliga mjölkleverantörer, och kommer nog att såvitt nu kan bedömas, fortleva i åtminstone skönjbar framtid. En annan form av föreningar var trösk o tjur-föreningar, tröskföreningarna hållas något sänär vid liv ännu men bli alltmer umbärliga beroende på att alltflera skaffa skördetröskor o maskinstationerna tillhanda håller tröskor som gå över stora områden o tröskar för timpeng o har vant folk med. Tjurföreningarna har här rent upphört o ersatts med seminföreningar.

12. Jordförbättringar kan man nog säga började redan efter enskiftet som genomfördes här omkring 1820, sedan kunde ju var o en mera överblicka sina ägor, o då börjades, efter hand som de fått hus uppförda på de nya platserna, att dräneras o mörklas dessa båda jordförbättringsmetoder är ju grunden för de odlade växternas trivsel o avkastning och resulterade också i ett starkt uppåtgång på gräsdornas räntabilitet vilket visade sig i höga spannmålssekörder på 70o80 talet. Ibörjan på 90 talet började sockerbetorna ingå som mellangröda till spannmålsodlingen, därmed följde användning av konstgödsel, vilken tidigare förekommit mycket sparsamt, denna efter hand stora konstgödselanvändning i förening med kalkning i stället för mörgling och

ACC. N:R

M.

11803:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

delvis förnyad o förbättring av dränring ökade åkrarnas avkastning i den grad o den takt som gjort oss självförsörjande.

Den animaliska produktionen började ta fart i samband med andelsmejeri^hbyggnaden, tidigare hölls visserligen både kor o svin, men korna utfodrades dåligt o avkastningen blev liten, någon direkt avsättning för mjölken hade man inte, utan det smör som kunde tillverkas i i hemmet fick sedan säljas på torget i närmaste stad.

13. Gränsen mellan 1880 o 90 talen var en brytningstid i flera avseende för jordbruket, då hade mörpling o dränring slutförts o man började importera redskap det blev först amerikanska plogar Albion o Oliver, detta var en stor förändring, dessa plogar voro sk. brytplogar, de sönderbröt tiltorna o lämnade mullen mera bearbetad o mottaglig för regn o frost, vilket underlättade vårbruket, dessa plogar hade vändskivor av stål vilket gjorde att jorden hade lättare för att som vi sade släppa, tillskilnad från de gamla järnplogarna som hade stor benägenhet att då jorden var fuktig bli belagd med jord på vändskivan och då utförde ett sämre arbete, de gamla plogarna hade enhelt annorlunda formad vändskiva o kallades vändplogar.

ACC. N:R M. 11803:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
hade LUND

Brytplogens vändskiva var skålformig o bröt tiltan men vändplogen hade uttåt buktad vändskiva o bara vände tiltan hel. Vid den tiden började också harvredskap med fjädrande pinnar komma till användning i stället för de gamla klösarna, som hade ett mindre antal fasta pinnar. före klösarna användes årder vid vårbruket, detta redskap som hade så liten arbetsbredd fordrade en lång o trägen arbetsdag för att sådden skulle medhinnas på rimlig tid.

1897 kom den första självbindaren, det var en ny ägare till Remarlövs-Gård, NILSNILSSON från Skottlandshus, som kom med den nyheten, dessförinnan hade funnits slåttermaskiner o självavläggare på de större ställena. först långt senare kom traktorn och redskap för dem, traktorer blevo allmänna först på 1940 talet, en o annan större hade traktor redan på 20⁷ talet.

14. De flesta lantbrukarna i generationen före min hade nog bevistat folkhögskola eller lantmannaskola, Facktidningar började utkomma till allmänheten på 90 talet, men produktpriserna voro låga o omsättningen ringa, så att ekonomen hos de flesta jordbrukarnavar så svag att de inte riktigt vågade att sätta i gång med det

nya som skolor o tid-skrifter meddelade. Först fram på 1900 talet kunde man se något egentligt uppsving, vilket nog till stor del berodde på Tysklands uppträdande som köpare av lantbruksprodukter o den direkta förbindelsen med detta land som då kom med färgeleden Trelleborg-Sasnits.

15. Om vägarna kan sägas mycket, om man börjar med hörsägnen från de gamlas tid, de talade om att om de skulle köra någon längre väg hade de alltid med sig långhalmskärvar, som de broade i de värsta hålorna med för att komma fram, på den tiden lagades inte vägarna med sten, utan endast jämnades banan o möjligen påfördes grus.

Sedan kom vägdeleningen, då all i mantal satt jord fick sin vägsträck
a att underhålla, detta underhåll kontrollerades av nämndemänn o
länsman vid de årliga vägsynerna. Efter hand övertog häradernas väg
styrelser o sist staten all väghållning på allmänna vägar.

Strax på 1900 talet rätades o breddades många landsvägar. Då utkom också en förordning om särskild bredd på hjulringar, detta i syfte att spara vägbanan för slitning, men detta syfte var mest teori, vägen var derefter som förut, åtminstone på hösten bestående av två

M: 1803: 10.

spår mer eller mindre djupa beroende på vägens höjdläge.

16. Järnvägarna här på orten hör ju mera till historien de anlades för snart 100 år sedan.

17. Sedan järnvägen kom till har vi här haft postgång utgående från Eslöv, till en början 2 gånger i veckan sedan ökande till 3 o 4 gånger o nu 6 dagar i veckan, med postman avlönad av postverket.

18. på grund av kommunens belägenhet ifrån de stora långsgående landsvägarna har vi inte haft varken gästgiveri eller skjutshållning.

19. Hemslöjd som bedrivits som näringsfång har inte förekommit bland lantbrukarna, den enda extra inkomst dessa kunnat skaffa sig har varit körslor, sådana som mjölkskjuts, isning till mejerier o andra som då gagnade is, samt i någon mån grus o tegelkörning till byggena i staden men allt sådant är nu slut o har helt övertagits av yrkeskörare med bil.

20. Att en del personer droppar bort från lantbruket förekommer ju ständigt o av skilda orsaker, en kanske inte är intresserad av lantbruk o söker sig annat, en annan har varit i tillfälle att bedriva studier o därför anser sig kunna få bättre utkomst på annat sätt där ryggen kan vara rak o machetterna rena.

21. De gamla får jag säga utbrytningshusen vilka byggdes efter en-skiftet på 1820talet och bestodo av korsvirke o sk. klineväggar, börjad

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 11803: //.

jade att ersättas med nya redan på 70 talet, dessa nya husgjordes betydligt större, men vad inredningen beträffar i dessa 70 tals-längor var den åtminstone vad beträffar köken tämligen likt det gamla, med stort utrymme, öppen skorsten o inbyggd bakugn, vilken nu stod inom de regelbundna väggarna o inte som tidigare utanför dessa, som byggnadsmaterial varierade bränd o soltorkad tegl, taken belades nu med takspån i stället för tidigare halm, näver o torvtak har inte förekommit i min tid. spåntaken ersattes sedan med pappo därefter med tegel o eternit.

Den del av byggnaden som mest väckt intresse för omdaning har sedan varit köken, i dessabörjade man rätt tidigt installera järnspisar jämte de öppna spisarna, på dessa öppna spisar eldade man fritt omkring kokkärlet som antingen hängde eller stod på en trefot. ett stycke in på 1900 talet börjades att plocka bort de öppna skorstenarna o i en del fall även bakugnarna och fick nu lugna o täta kök, somliga inredde också i samband med denna renovering badrum i det genom rivningen friställda området, vatten o avlopp anlades också vid de sarenoveringar. In på 1930 talet började åter en ny tid för köken, då installerades agaspisar i de flesta lantköken o i samband därmed utbytes också de gamla kokkärlen mot planslinade. Rostfria diskbord o värmeledning har också på senare år vunnit insteg i de flesta

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803: 12.

lantbrukare o hantverkarehem, härfinns/ju ännu en del hem där alla dessa bekv
bekvämligheter saknas, nog mest beroende på svårigheten ^{med} materialanskaff-
ning, men även de höga priserna på dessa o annat till bygge hörande material.

22. om man tänker på möbler o heminredning så har den ändrat modell
flera gånger, mest en gång för varje ny generation. de äldsta väggfas-
ta möblerna ha inte förekommit i min tid här på orten, de möbler som vo-
ro gängse på 80-90 talet voro sängar med utdrag från sidan till två bädd-
ar dessa fördes samman på dagen o då utgjorde de förvaringsplats för
sängkläder tillhörande andra sängplatser såsom soffor obänkar, iövrigt
utgjordes möblerna av stora breda skåp vilka användes som gardrober,
samt skänkar till förvaring av glas o porslin samt höga byråer för för-
varing av linne o annat. Matstället bestod genomgående av i alla lant-
brukarehem av ett långt bord av trä-i enstaka fall med stenskiva, detta
bord var plaserat innanför köksdörren åt gårdssidan och omgivet av bänk-
ar vid sidorna o översta ändan, vid den bordsändan hade husfadern sin plat
här var också ett hörnskåp fäst i väggen över bänken vari bl.a. inrym-
des brännvinsflaskan, dessa möbler voro i regel enkla o i många fall,
kanske mest, hemmagjorda. I finrummen voro möblerna något olika beroende
på utrymme o ekonomiska möjligheter, man hade en möbel här som fanns i

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M 11803: 13.

nästan varje hem, det var gungstolen, en bekväm vilstol som stod på gunga-
gänger, den tarvade rätt stort utrymme.

Gardiner för fönsterna hade man som regel hos alla, men det fanns de
som endast hade dem uppe vid högtider ogille, o på många ställen, nästan
de flesta, var det endast en tvärgardin. Tapeter med stora blommor och
vackra motiv hade då ersatt de vitlimmade väggarna, på en del ställen
hade man tapeter på övre halvan av väggen o vitlimning på nedre halvan
o skarven däremellan var dold av en desimeterbred trälist OM denna delning
gjordes av skäl att spara på tapeterna eller av annan orsak vet jag i
inte. På golvet i de nyare husen, o även så småningom i alla, hade man
hemvävda trasmattor, men på många ställen höll man rätt länge på se den
att sanda golven, vid sandat golv behövde man inte byta skodon då man gick
in, sanden verkade som mellanlägg så man smutsade inte golvet, att sanda
sanda ett golv var en liten konst om det skulle bli vackert, men på lö-
dagskvällen när när det var städad o nysandat med finhackat enris i då
var det en helgstämning som inte kan framkallas med dammsugare o golv-
bonare på parkettgolv.

23. måltiderna o isynnerhet deras antal står i nära samband med ar-
betstidens längd, om man går till den tid då det tröskades med slage ell

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M.11803:14

eller "pläjel" då började dessa mannar sitt arbete kl. 3 på morgonen då-sk
skulle de ha första måltiden "davred,"som bestod av bröd o brännvin sedan f
följde frukost, lillemiddag, middag, merftan o kvällsmat. Middag var allt
tid en bastant måltid med som man sade "kogesmad" lillemidda o merftan var ider
måltider som bara hörde till sommartiden och åts ute på fälten när manar
arbetade ute, den tiden man åt merftan var kvällsmåltiden mycket enkel oc
och bestod endast av bröd o mjölk o oftast av surmjölk vilken åts med sk
sked från ett gemensamt fat mitt på bordet " man söv mjölk!"
då det var kalas skulle dom alltid ha föring med dit, den bestod då som l av
som regel av kakor, som födelsekransar, sockarkakor sådana stundom i
tre våningar eller tårtor o pm det var bröllop eller begravning av en
nära släkting då var det spetkaka. Tidigare. då ett bättre kalas varade
i två-tre dagar, var föringen ändå vidlyftigare och kunde bestå av en
kalvstek eller fårbog o annat lämpligt. Detta med föring föranledde ju
nästan alltid till överflöd på kakor så att ett kalas med 25-30 gäster
kunde ha 10-12 tårtor inte var ovanligt, men denna överproduktion klara-
des alltid på så sätt att var o en skulle ha sitt kakfat med hem o då
var där pålagt en bit av 3-4 olika tårtor som smakbit till hemmavarande

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 11803:15

Detta med föring förekommer inte numera annat än om möjligt vid bröllop då svärmor eller annan i hennes ställe skickar spettkaka till festen.

24. Numera förlägger man gärna de stora festerna till någon bygdegård eller ett hotell, detta har ju sitt samband med personalfrågan, i ett lantbruk hem där husmodern är ensam om alla syslor, har hon inte tid över för så stora arrangemang, då går det lättare der man har det till yrke.

25. Presenter hade man tidigare i allmänhet inte annat än vid bröllop o då bestod skänkorna mestadels av för de unga bosättande, i boet nödiga o användbara saker, den seden fortlever ännu på samma sätt, men nu har presentgivningen ökat så att alla, som vill fira en födelsedag blir utsatta för en insamling, som i många fall kan vara svår att omsätta ilämplig vara, o då får vederbörande den insamlade slanten som ett tack för bjudningen.

26. Skall man tala om nöjen o förströelse får man säga att på den tiden 80o90 talet hade man nog mera egentligt nöje än nu, då kunde några ungdomar samlas vid ett vägsål eller på en loga tillsammans med ett draspel o då blev det lek o dans der, o var far omor borta på kalas nog för sökte man på att kontakta någon som var i samma situation, så blev det lek o kaffedrickning, ungdomen hade inte så stora fordringar på nöjendå

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M 11803:16.

som denna jäktande tid, inga nöjen finnas nu, därför att här finns för mycket att välja på, allt verkar utslitet, man måste störta från det ena till det andra o ändå tror jag inte tillfredsställelsen blir fullständig.

VID de sammankomster som ungdomen hade stod också sång på programmet. Vi visserligen oskolad men ändå njutbar åtminstone för detta förnöjsamma o oförfalskade auditorium. Man sjöng visor som i flesta fall flickorna hade i egenhändigt skrivna visböcker, det var sådana visor som Alfred o Anna, kämpen Grimborg o kors på Idas grav M. FL. När man gick hem från en tillställning gick man gärna alla i ett sällskap upptagande hela vägen, o då sjöngs det alltid gånglåtar. Man sjöng betydligt mera i hemmen, när flickorna satt vid spinnrocken o även vid andra arbeten klingade sången, någon kärleksvisa eller tragedi. Någon skolad sång hade vi inte här, väl mest beroende på brist på ledare, men i grannkomunerna voro både särskilda kyrkosångkörar o andra körer.

30. En annan på 90 talet modern sak var poesialbumet sådant höll sig alla flickor med, o de glömde inte heller att komma fram med det för att locka en besökande att fresta sin hjärna med att skriva dit någon efter förmågan välklingande vers, att hålla sig med fotografialbum och byta fotografier var också allmän på den tiden men

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803:17.

var något äldre än poesialbumsmoden.

27. På bondejordbruken där man hade ogift folk var man i flesta fall som en familj, på vintern samlades alla inne i stugan på kvällen sedan arbetet ~~vid~~ ute var slut o sista måltiden för dagen var äten, kvinnorna fortsatte då sitt arbete vid spinnrocken eller vilket arbete som var i gång. Under dessa kvällstimmar, arbetet pågick till kl. 8, då tog man gärna en en trall eller berättade någon spökhistoria, så det var stundom lite kusligt att sedan gå ut i sin summa o kalla kammare för att lägga sig, men sedan man väl kommit mellan de mjuka dynorna var all rädsla o nrevositet borta, då somnade man från både andar otroll.

På de större egendomarna där dom hade starare kunde ju inte kamratskapet bli det samma, det var ju också skilnad på förhållandena på olika egendomar, på de större där var i regel en gammal arbetarestam där tjänsten gick i arv från far till son, o där det då sammanföll med en god o förstående arbetsgivare rådde alltid ett hjärtligt o man kan gott säga kamratligt förhållande, men på de mindre gårdarna var det ju svårare att på detta faderliga sätt ta sig ansina arbetare, der hamnade också mestadels dessa arbetare i familjer, som flyttar varje år för att som de uttryckte söka något bättre, detta bättre fann de aldrig o än i dag då deras förhållande så avsevärt

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803:18.

blivit förbättrade fortsätta dessa att söka, den oroliga ~~den~~ anden har svårt för att känna sig hemma .

En folkgrupp, hantverkarne var på 90 talet väl representerade i alla lantkommuner, dessa hantverkare hade ju sin kundkrets i huvudsak inom den egna kommunen o voro därför kamrater med o hade gilleslag med lantbrukarna, men kände sig liksom ett strå vassare än åtminstone de mindre jordbrukarna, på den tiden ville gärna en rangskala skymta fram, som grundade sig på att en o annan trodde eller kände att han hade något mer på banken än de flest denna då nästan bara tänkta skilnad hade nog varit mera markerad tidigare o försvann efter hand som nya o mera demokratiska tänkesätt gjorde sig gällande.

28. När tid ningar började hållas sträcker sig längre tillbaka i tiden än jag kunnat spörja, visserligen hade inte alla sin egen tidning utan oftast voro två grannar kompanjoner om en. Min far född 1839 talade om med en viss stolthet att i hans hem hölls tidning . detta var i Albo härad namnet på tidningen minns jag inte. Den första tidning jag minns var "Nya Eslövs Tidning" och "Skånska Dagbladet". Utom tidningar och facktidsskrifter köptes nog inte mycken litteratur av folk i allmänhet, för de som hade tid över och lust för mera läsning, vilket nog inte var många, stod socken

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803: 19.

biblioteket till förfogande, detta är av rätt gammalt datum men har tid efter annan utökats, detta ~~detta~~ särskilt under det senaste desenniet då det genom nuvarande folkskollärarens intresserade ledning fått förhållandevis rätt stora anslag från kommunen för bokinköp.

31. Att det muntliga berättandet har medverkat till bevarandet av många händelser men kanske framförallt om kännedom av seder och tänkesätt, kan inte bestridas, men dess betydelse som så att säga samlingspärm avtog nog med att läskunnigheten blev allmän~~o~~ trycksaker blevo tillgängliga, annars spelade nog de kringvandrande hantverkarna en betydande roll som nyhetsförmedlare. Dessa hantverkare skräddare, skomakare osadelmakare utförde mest sitt arbete i kundernas hem, ohade då som verkstad familjens dagligrum deralla voro samlade, hantvrekarna voro i regel, om av träning eller som medfött, goda berättare o som de ständigt flyttade från gård till gård fingo de givetvis stort förråd av nyheter att föra med sig, o om inte nyheterna räckte maldes gärna om det gamla.

32. Någon egentlig tro på över-naturliga ting har inte förekommit i min tid även om det berättades om både troll obäckahästar. min far omtalade att han en gång körde mellan Degeberga och Segesholm en natt, hans hustru, i tidigare äktenskap inte min mor, som var med gjorde honom upp-

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkvetenskap
vid Lunds universitet

M. 11803: 20.

märksam på lykt gubbar som då sprungit i Segesholms ängar, hon såg dem och pekade ut dem men far kunde inte se dem fast det inte var fel på hans syn.

33. Folk skolan byggdes här 1840 hur o var undervisningen skedd tidigare vet jag inte, men sedan har här undervisats av en lärare, som haft både små-ostorskola ända till på 30talet då småskolans elever fick gå i skolai grannsocknen o fick åka dit mde skolskjuts. Den tid då en lärare hade alla klasserna var också barnantalet rätt stort, på 90 talet voro vi inemot 40 elever på vintern folkskola o 2 klasser småskola, nybörjarna gick i skolan endast måndags fm, under vinterterminen. Under sådana förhållanden förstår man att om resultatet skall bli tillfredsställande får det arbetas från både lärarens o elevernas sida, o om inte energien räckte till för att lära läxan fick man gärna en liten uppmuntran i form av en kindpust eller något annat lämpligt i den vägen, om det sedan var energien eller pådrivningsmedlet som var skuld så har dessa elever rätt sig lika bra i jämförelse med dem som kommo från andra skolor. Att någon fortsatt i småskola eller högre skolor har inte förekommit sedan 1880talet tills nu på 40 talet.

0 34. En sak som förändrats mycket det är söndagsfirandet, helgen började egentligen redan på lördagen såvida inte något storarbete pågick såsom

FOKLEVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803:21.

sådd eller höst o. dy. annars ville mor alltid att flickorna skulle vara klara med sina syslor tidigt, o när det ringde i kyrkan gick hon gärna ut och lyssnade, högtidskvällarna kommo vi mestadels mangrant o lyssnade på helgmålsringningen, man såg ofta åtminstone äldre män, ta av sig hatten då de hörde kyrkklockorna. på söndagen var det inte tal om annat än att någon skulle gå i kyrkan, hemma var den ordningen att mor gick varje söndag tre systrar turades om så, att en fick stanna hemma o sköta om bestyr, far gick som regel i kyrkan varannan söndag det samma skulle helst vi mindre också. Husförhör har inte förekommit sen jag slutade skolan, men jag minns hur mina systrar läste i katekesen dagarna innan husförhöret, det var visserligen inte något tvång då att infinna sig men de liksom tyckte att det hörde till god ton att komma, Jag minns ^{ambalad} en episod som tillä drog sig 20 år före min tid. Prästen hade utlyst husförhör en gång i höstens dagar, i regel var det nattvardsgång på söndagen som husförhöret varit i veckan. här var en riksdagsman som hette Per Johnsson som hade en egendom, han förbjöd sitt folk att gå till husförhöret, med den motiveringen att det var bråd höst, prästen skickade då bud på Per Johnsson att ingen från den gården fick gå till nattvarden på söndagen, han fick till svar när vi få höstat komma vi alla till prästgården o låta förhöra oss,

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 11803: 22.

vilket också skedde. andra förändringar i kyrkligt bruk är att barndop numera sällan förekommer i kyrkan.

35. någon religiös väckelserörelse har inte haft förespråkare här på orten, här var en familj som var sk. läsare, vilken sekt de tillhörde vet jag inte, hos dem hölls en o annan gång läsemöte, som bevistades av ungdomar i byn men det var o blev endast ett tidsfördriv.

36. moralen i allmänhet har nog förbättrats rätt mycket mest beroende på den allmänt omsvepande ungdomsrörelsen, där ungdomarna samlas och uppfostrar varandra, jag tror mest till goda medborgare, en del finnes som inte trivas med eller äro medlemmar av föreningarna o finner större nöje i att driva omkring o utöva skurkstreck, dessa äro ju en kategori för sig s själva som inte äro lätta att komma till rätta med, i synnerhet som de inte tycks kunna få den hjälp till själv hjälp i sin uppfostran som de behöva.

Om ändring i religiöst hänseende har ägt rumm är svårt att säga, visserligen går folk inte i kyrkan så mycket som förr, men detta kan nog till en del förklaras med att folket här på landet har sin tid så upptagen att det är svårt att hinna, o då stannar dom hemma o hör gudstjänsten i radio, det bruket är rätt allmänt.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

M. 11803:23.

Ändrad uppfattning om det som är syndigt, ja, om det kan ändras.

Ty när hedningarna, som icke hava lagen, av naturen göra det lagen
bjuder, så äro dessa, ehuru de icke hava lagen, sig ~~sig~~ själva en lag, och d
de visa, att lagens verk är skrivet i deras hjärtan.

Romarebrevet.

2kap. vl4-15.

FOKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet